Čtvrtek 29. dubna 2021

P9_TA(2021)0160

Páté výročí mírové dohody v Kolumbii

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 29. dubna 2021 o pátém výročí mírové dohody v Kolumbii (2021/2643(RSP))

(2021/C 506/14)

Evropský parlament,

— s ohledem na svá předchozí usnesení, zejména na své usnesení ze dne 20. ledna 2016 o podpoře mírového procesu v Kolumbii ([1]),

— s ohledem na obchodní dohodu mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a Kolumbií a Peru na straně druhé ([2]), podepsanou v Bruselu dne 26. července 2012, jakož i na dohodu mezi Evropskou unií a Kolumbií o zrušení vízové povinnosti pro krátkodobé pobyty ([3]) podepsanou dne 2. prosince 2015,

— s ohledem na prohlášení vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federicy Mogheriniové ze dne 1. října 2015, jímž byl Eamon Gilmore jmenován zvláštním vyslancem Unie pro otázky mírového procesu v Kolumbii,

— s ohledem na Závěrečnou dohodu o ukončení ozbrojeného konfliktu a vybudování stabilního a trvalého míru uzavřenou kolumbijskou vládou a Revolučními ozbrojenými silami Kolumbie – Lidovou armádou (FARC-EP), jež byla podepsána dne 24. listopadu 2016,

— s ohledem na zprávy generálního tajemníka OSN o ověřovací misi OSN v Kolumbii, a zejména na zprávu ze dne 26. března 2021,

— s ohledem na zprávu vysoké komisařky OSN pro lidská práva o situaci v oblasti lidských práv v Kolumbii ze dne 10. února 2021,

— s ohledem na společné prohlášení místopředsedy Komise, vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josepa Borrella a komisaře Janeze Lenarčiče ze dne 9. února 2021 o rozhodnutí Kolumbie udělit status dočasné ochrany venezuelským migrantům, jakož i na prohlášení mluvčího místopředsedy Komise, vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 26. února 2021 o násilí vůči obhájcům lidských práv v Kolumbii,

— s ohledem na čl. 132 odst. 2 a 4 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že v listopadu 2021 si Kolumbie připomeneme páté výročí podpisu závěrečné dohody o ukončení ozbrojeného konfliktu a vybudování stabilního a trvalého míru mezi kolumbijskou vládou vedenou prezidentem Juanem Manuelem Santosem a Revolučními ozbrojenými silami Kolumbie – Lidovou armádou (FARC-EP), která ukončila konflikt, jenž trval více než 50 let, a představuje významný krok k budování stabilního a trvalého míru v této zemi; vzhledem k tomu, že si Kolumbie udržela svou demokratickou integritu i přes dlouhá období mimořádného násilí;

B. vzhledem k tomu, že podle odhadů kolumbijského ústavního soudu bude trvat nejméně 15 let, než bude splněna závěrečná dohoda, desetileté plánování „jednotného plánu“ a stávající čtyřletý „víceletý plán investic do míru“ s prostředky ve výši téměř 11,5 miliardy USD;

([1]) Úř. věst. C 11, 12.1.2018, s. 79.
([2]) Úř. věst. L 354, 21.12.2012, s. 3.
([3]) Úř. věst. L 333, 19.12.2015, s. 3.

Čtvrtek 29. dubna 2021

C. vzhledem k tomu, že se dne 10. března 2021 sešli prezident Kolumbie Iván Duque a předseda strany Comunes (dříve strana FARC), Rodrigo Londoño, aby projednali stav plnění závěrečné dohody; vzhledem k tomu, že v rámci tohoto dialogu, který zprostředkovali zvláštní zástupce generálního tajemníka OSN pro Kolumbii a vedoucí ověřovací mise OSN v Kolumbii, zopakovaly obě strany své odhodlání plnit závěrečnou dohodu a dohodly se, že budou společně pracovat na vypracování plánu pro zbytek časového rámce, jenž je předpokládán pro její komplexní plnění, a že znásobí své úsilí o posílení opětovného začlenění bývalých bojovníků a bezpečnostní záruky pro tyto bojovníky;

D. vzhledem k tomu, že bývalí povstaleční bojovníci rovněž pokračují v procesu svého znovuzačlenění do civilního života, a vzhledem k tomu, že právní a ústavní systém Kolumbie schvaluje přesné reformy s cílem zajistit, aby byly závazky vyplývající z dohody plněny a mohla se z nich odvíjet budoucnost země;

E. vzhledem k tomu, že se v závěrečné dohodě strany dohodly na zřízení „mechanismu zvláštních mírových soudů“ (JEP, *španělsky Jurisdicción Especial para la Paz*), včetně mj. plnění „Komplexní dohody o pravdě, spravedlnosti, odškodnění a zabránění opakování minulosti“ i dohod o odškodnění obětí, jak je uvedeno ve zprávě vysoké komisařky OSN pro lidská práva Michelle Bacheletové ze dne 10. února 2021; vzhledem k tomu, že Kolumbie čelí při komplexním plnění závěrečné dohody složitým výzvám, které se ještě zhoršily v důsledku pandemie COVID-19 a příchodu venezuelských migrantů a jejich přijímání;

F. vzhledem k tomu, že dne 26. ledna 2021 oznámil mechanismus zvláštních mírových soudů (JEP) své první hlavní rozhodnutí, v němž obvinil osm předních vůdců bývalé organizace FARC-EP z válečných zločinů a zločinů proti lidskosti, což byl dosud nejzřetelnější výsledek mechanismu přechodného soudnictví v této zemi; vzhledem k tomu, že rovněž potvrdil pokrok ve vyšetřování skandálu tzv. „falešně pozitivních případů“; vzhledem k tomu, že mechanismus JEP zahájil kroky k dosažení pokroku směrem k navázání stálého a plynulého dialogu s představiteli původních obyvatel;

G. vzhledem k tomu, že nadále dochází k významnému pokroku, který představuje příklad transformačního potenciálu mírové dohody, což poprvé zahrnuje zvláštní přístup založený na rovnosti žen a mužů; vzhledem k tomu, že komplexní program záruk pro ženské vedoucí představitelky a obránkyně lidských práv a programy na podporu žen a dívek, které jsou oběťmi násilí včetně znásilnění a únosů, by měly dosáhnout většího pokroku; vzhledem k tomu, že vzhledem k provázanosti jednotlivých kapitol dohody je nanejvýš důležité aktivně začlenit genderový přístup do všech jejích oblastí;

H. vzhledem k tomu, že navzdory skutečnosti, že mírové rozhovory vedly k výraznému snížení počtu smrtí a ke snížení násilí v Kolumbii, je zhroucení bezpečnosti v různých regionech Kolumbie obecně považováno za překážku mírového procesu, přičemž podle údajů OSN dochází ke znepokojivému nárůstu násilí a násilných zmizení, únosů a zabíjení sociálních a domorodých vedoucích představitelů, bývalých bojovníků FARC a obránců lidských práv; vzhledem k tomu, že terčem útoků a násilí jsou i bezpečnostní síly;

I. vzhledem k tomu, že ověřovací mise OSN potvrdila, že v roce 2020 bylo zabito 73 bývalých bojovníků, čímž se počet bývalých bojovníků zabitých od podpisu mírové dohody v roce 2016 zvýšil na 248; vzhledem k tomu, že Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva (OHCHR) obdržel informace o zabití 120 obhájců lidských práv v minulém roce, z nichž bylo 53 případů ověřeno; vzhledem k tomu, že v roce 2020 bylo navíc zaznamenáno 69 incidentů, při nichž došlo k velkým počtem civilních obětí, což představovalo smrt 269 civilistů včetně 24 dětí a 19 žen; vzhledem k tomu, že OSN uvedla, že je k plnění mírové dohody potřebné větší úsilí;

J. vzhledem k tomu, že generální tajemník OSN stanovil jako priority: řešení přetrvávajícího násilí vůči bývalým bojovníkům, v komunitách zasažených konfliktem, proti společenským vedoucím osobnostem a obráncům lidských práv, potřebu posílit udržitelnost procesu opětovného začlenění, upevnění integrované přítomnosti státu v oblastech zasažených konfliktem, posílení konstruktivního dialogu mezi stranami jako prostředek podpory provádění mírové dohody a potřebu posílit podmínky pro usmíření mezi stranami konfliktu;

K. vzhledem k tomu, že v roce 2017 zahájila kolumbijská vláda formální mírová jednání se skupinou Národně osvobozenecká armáda (ELN); vzhledem k tomu, že však v lednu 2019, krátce poté, co skupina ELN na policejní akademii v Bogotě odpálila výbušniny nastražené v autě, které zabily 22 lidí, vláda prezidenta Ivána Duqueho tyto mírové rozhovory ukončila; vzhledem k tomu, že v některých departementech pokračuje dynamika konfliktů s účastí skupiny ELN, včetně střetů s jinými nelegálními ozbrojenými aktéry a s veřejnými bezpečnostními silami; vzhledem

k tomu, že vláda trvá na tom, že možnost obnovení rozhovorů závisí na tom, zda skupina ELN ukončí své násilné akce včetně únosů, náboru dětí a pokládání min, zatímco ELN trvá na svém postoji, že jakákoli taková žádost vlády se musí řešit u jednacího stolu;

L. vzhledem k tomu, že prezident Kolumbie Iván Duque Márquez projevil velkou solidaritu, když se rozhodl nabídnout status dočasné ochrany přibližně 1 800 000 venezuelským migrantům pobývajícím v zemi a legalizovat jejich pobyt prostřednictvím dočasných migračních povolení, což jim umožní se zaregistrovat a získat lepší přístup ke státním službám, např. v systému zdravotnictví a vzdělávání, a sociálně a ekonomicky se začlenit, čímž se sníží jejich zranitelnost; vzhledem k tomu, že Kolumbie a Venezuela mají společnou, více než 2 000 kilometrů dlouhou, propustnou hranici; vzhledem k tomu, že hranice mezi Kolumbií a Venezuelou prochází především hustými lesy a složitým terénem, což svědčí nezákonné činnosti a organizovanému zločinu;

M. vzhledem k tomu, že svěřenský fond EU pro Kolumbii uvolnil 128 milionů EUR z rozpočtu EU, 21 členských států, Chile a Spojeného království; vzhledem k tomu, že pátý strategický výbor vymezil své budoucí strategické směry dne 22. ledna 2021;

N. vzhledem k tomu, že občanská společnost hraje klíčovou úlohu v mírovém procesu, neboť sdružuje organizace na ochranu lidských práv, ženské organizace, venkovské komunity, afrokolumbijské komunity a domorodé skupiny, které vypracovaly řadu iniciativ a návrhů na místní, regionální a celostátní úrovni;

O. vzhledem k tomu, že EU a Kolumbie udržují rámec pro úzkou politickou, hospodářskou a obchodní spolupráci ustavený v memorandu o porozumění z listopadu roku 2009 a v obchodní dohodě mezi Kolumbií a Peru na jedné straně a Evropskou unií a jejími členskými státy na straně druhé, jejichž konečným cílem je nejen prohloubit hospodářské a obchodní vztahy mezi smluvními stranami, ale také posilovat mír, demokracii, dodržování lidských práv, udržitelný rozvoj a dobré životní podmínky občanů; vzhledem k tomu, že Kolumbie je strategickým partnerem a je klíčovým hráčem pro dosažení stability v regionu; vzhledem k tomu, že EU a Kolumbijská republika vytvořily rámec pro účast Kolumbijské republiky na operacích Evropské unie pro řešení krizí, který vstoupil v platnost dne 1. března 2020;

P. vzhledem k tomu, že uvedený úzký vztah zahrnuje i mezinárodní spolupráci v mnohostranných záležitostech společného zájmu, jako je boj za mír a proti terorismu a obchodu s drogami;

1. znovu vyjadřuje svou podporu mírové dohodě v Kolumbii, vítá nedávný dialog mezi stranami a oceňuje jejich politické úsilí, realismus a vytrvalost; znovu opakuje, že je připraven i nadále poskytovat veškerou politickou a finanční pomoc na podporu komplexního provádění mírové dohody a doprovázet zemi během fáze po ukončení konfliktu, v níž je i nadále zásadní účast místních komunit a organizací občanské společnosti, a řádně zohlednit priority obětí, pokud jde o pravdu, spravedlnost, odškodnění a záruky proti recidivě; opětovně vyjadřuje solidaritu se všemi oběťmi;

2. podtrhuje, že kolumbijská mírová dohoda je často uváděna jako vzor po celém světě proto, jak odhodlaně přistupuje k řešení problémů, které konflikt způsobily, a jak se zaměřuje na práva a důstojnost obětí; připomíná, že takto složitou inovativní dohodu je třeba provádět ve všech jejích částech, neboť jsou vzájemně provázány při řešení základních příčin konfliktu; vyzývá kolumbijskou vládu, aby pokračovala v provádění všech aspektů mírové dohody;

3. vítá pokrok, kterého Kolumbie dosáhla v oblastech, jako je celková reforma venkova, programy rozvoje venkova, prosazování práv obětí, řešení problému nelegálních drog, nahrazování zakázaných plodin, restituce půdy a opětovné sociální začlenění bývalých bojovníků, a vybízí k usilovnějšímu provádění všech aspektů mírové dohody, zejména v sociálně-ekonomických oblastech, kde bylo dosaženo menšího pokroku; zdůrazňuje, že je důležité, aby mírový proces doprovázelo odhodlání bojovat proti nerovnosti a chudobě, a to i pokud jde o nalezení spravedlivých řešení pro jednotlivce a komunity vyhnané ze svých území; domnívá se, že zvláštní podporu je třeba poskytnout skupinám, které v důsledku konfliktu utrpěly neúměrné ztráty, jako jsou afrokolumbijské a domorodé komunity; oceňuje činnost územních rad pro mír, usmíření a soužití;

Čtvrtek 29. dubna 2021

4. zdůrazňuje zásadní a historickou úlohu plánů rozvoje s územním přístupem formulovaných komunitami ve 170 obcích, jež opustilo nejvíce obyvatel a které jsou nejvíce postiženy chudobou a násilím;

5. vítá veškerá opatření, která již byla v rámci mechanismu JEP přijata s cílem vytvářet budoucnost orientovanou na budování míru a potírání beztrestnosti, a vyzývá k tomu, aby usilovná práce v rámci tohoto mechanismu pokračovala i přes četné problémy, jako např. v souvislosti se zpožděním při provádění právních předpisů; vyzývá kolumbijské orgány, aby zachovaly autonomii a nezávislost mechanismů mírové dohody k zajištění práv obětí na pravdu, spravedlnost a odškodnění a k zabránění opakování minulosti a chránily jej jako základní nástroj k dosažení udržitelného a trvalého míru;

6. odsuzuje zabíjení a násilí páchané vůči obráncům lidských práv, bývalým bojovníkům FARC a vedoucím představitelům společnosti a domorodého obyvatelstva; zdůrazňuje, že řešení přetrvávajícího násilí vůči těmto lidem je v Kolumbii jednou z největších výzev; upozorňuje, že konflikt eskaloval ve venkovských oblastech země, a odsuzuje násilí, které v těchto oblastech rozpoutaly hlavně nezákonné ozbrojené skupiny a organizovaný zločin napojené na obchod s drogami a nelegální těžbu; konstatuje, že byla nahlášena řada případů násilného vysídlení, nuceného náboru, sexuálního násilí spáchaného na dětech a ženách, masakrů, mučení a dalších zvěrstev a útoků na etnické komunity a představitele, jakož i ovlivňování veřejných orgánů; požaduje rychlé a důkladné vyšetření těchto případů a potrestání viníků; naléhavě vyzývá kolumbijský stát, aby zvýšil a zaručil ochranu a bezpečnost sociálních a politických vůdců, sociálních aktivistů, ochránců životního prostředí a obránců venkovských komunit; s velkým znepokojením vnímá problematickou situaci v departementu Cauca, o níž se hovoří v prohlášení OSN;

7. uznává úsilí vynaložené při boji proti trestné činnosti organizovaných ozbrojených skupin a jiných organizací; zdůrazňuje, že je naléhavě nutné přijmout opatření k posílení jejich ochrany, a vyzývá proto k silnější integrované přítomnosti státu na příslušném území a k tomu, aby Národní komise pro bezpečnostní záruky přijala veřejnou politiku s cílem rozbít zločinecké organizace; v této souvislosti vítá strategický plán bezpečnosti a ochrany pro opětovné začlenění osob do společnosti;

8. vítá prodloužení platnosti zákona o obětech do roku 2031 a zvýšení rozpočtu ve prospěch více než devíti milionů osob registrovaných v Jednotném registru obětí a účinnou politickou účast skupiny FARC, nyní strany Comunes, a pokrok, jehož bylo dosaženo při opětovném začleňování téměř 14 000 bývalých bojovníků do společnosti; vítá skutečnost, že vláda odkoupila pozemky sedmi z 24 bývalých územních oblastí pro vzdělávání a opětovné začleňování do společnosti (ETCR), a poukazuje na to, že v nich byly nejen rozmístěny bezpečnostní složky, ale také zavedena opatření sociálního zabezpečení, která se vztahují na více než 13 000 bývalých bojovníků;

9. uznává úsilí kolumbijských orgánů a vybízí je, aby více pokročily při zajišťování plného a trvalého dodržování lidských práv v souladu se svou povinností zaručit bezpečnost svých občanů; upozorňuje na snížení míry vražd, která se mezi lety 2019 a 2020 snížila z 25 na 23,7 na 100 000 obyvatel, jak potvrzuje zpráva vysoké komisařky OSN pro lidská práva; uznává závazek vlády chránit sociální vůdce, obránce lidských práv, bývalé bojovníky a vzdálené komunity;

10. vyjadřuje znepokojení nad tím, že bývalí guerilloví bojovníci navzdory své povinnosti poskytnout informace o trasách obchodování s drogami a zdrojích financování, které podporují zločinecké skupiny napadající obránce, vůdce a bývalé bojovníky, tyto informace doposud neposkytli; vyjadřuje rovněž znepokojení nad tím, že lhůta stanovená pro předání aktiv bývalé skupiny FARC-EP pro účely náhrady pro oběti vypršela dne 31. prosince 2020 a že byla předána pouze 4 % dohodnuté částky;

11. vybízí vládu, aby v současné hospodářské situaci přijala veškerá nezbytná opatření na podporu strukturálních změn doporučovaných OSN, které by pomohly zlepšit celkovou situaci a maximalizovat potenciál mírové dohody pro pozitivní transformaci kolumbijské situace v oblasti lidských práv; žádá občanské organizace, aby spolupracovaly na obnově mírového soužití v Kolumbii;

12. znovu opakuje, že násilí není legitimní metodou politického boje, a vyzývá všechny, kdo jsou téhož přesvědčení, aby přijali demokracii se všemi jejími důsledky a požadavky, přičemž prvním krokem by mělo být konečné složení zbraní a prosazování vlastních názorů a cílů prostřednictvím demokratických pravidel a právního státu; v tomto smyslu vyzývá skupinu ELN, která je zařazena na unijní seznam teroristických organizací, a disidentské skupiny, které se odštěpily od FARC-EP, aby ukončily násilí a teroristické útoky namířené proti obyvatelstvu Kolumbie a aby se bez dalšího odkladu pevně a rozhodně angažovaly ve prospěch míru v Kolumbii;

13. zdůrazňuje pokrok, jehož bylo dosaženo při odstraňování protipěchotních min ve 129 obcích, a prodloužení lhůty pro jejich odstranění do roku 2025;

14. oceňuje pozoruhodný a bezprecedentní krok, který Kolumbie učinila s cílem udělit status dočasné ochrany přibližně 1 800 000 venezuelských migrantů pobývajících v zemi, což pomůže zaručit, aby tito migranti požívali lidských práv a tato jejich práva byla chráněna a obecně sníží jejich lidské utrpení a zároveň poskytne příležitosti pro lepší pomoc, včetně očkování proti COVID-19, ochrany a sociálního začlenění; doufá, že iniciativa EU na podporu regionálnímu úsilí o zvládnutí migrační krize připraví půdu pro silnější podporu odpovídající mimořádné solidaritě, již projevila Kolumbie, a vyzývá další členy mezinárodního společenství, aby v tomto procesu Kolumbii společně podpořili; vyzývá k důraznější reakci usilující o nalezení politického a demokratického řešení krize ve Venezuele;

15. vyzývá Komisi a Evropskou radu, aby v novém rozpočtovém období výrazně posílily svou politickou a finanční podporu Kolumbii v rámci nových nástrojů spolupráce;

16. zdůrazňuje příspěvek EU, zejména prostřednictvím Evropského fondu pro mír v Kolumbii, který zaměřuje své zdroje na celkovou reformu venkova a opětovné začleňování do společnosti, s důrazem na rozvojové programy s územním přístupem (PDET) a formalizaci vlastnictví půdy;

17. poukazuje na účast soukromého sektoru na podpoře obětí, opětovném začleňování, nahrazování nedovolených plodin a zavádění programů PDET ve 170 obcích; žádá Komisi, aby prohloubila součinnost mezi obchodní dohodou a novými nástroji spolupráce, jejichž cílem je zaručit přístup na evropský trh, výměny a investice za účelem zajištění udržitelnosti produktivních projektů a příjmů obyvatel, kteří jsou příjemci, a současně snížit jejich zranitelnost vůči trestné činnosti a nelegální ekonomice;

18. domnívá se, že úspěšné provádění mírové dohody z roku 2016 jakožto příspěvku ke globálnímu míru a stabilitě bude i nadále klíčovou prioritou posílených dvoustranných vztahů prostřednictvím memoranda o porozumění, které Rada schválila v lednu tohoto roku; ve stejném duchu vybízí k další spolupráci mezi EU a Kolumbií s cílem podpořit živobytí kolumbijských i unijních občanů posílením součinnosti mezi obchodním partnerstvím mezi EU a Kolumbií a mírovou dohodou; podporuje prodloužení mandátu zvláštního vyslance pro mír v Kolumbii;

19. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, rotujícímu předsednictví EU, místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Parlamentnímu shromáždění EU – Latinská Amerika a vládě a Kongresu Kolumbijské republiky.